

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum. . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fr.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502

Sindicatul presei românești.

Viața noastră națională, a românilor din Ungaria, se îmbogățește azi cu un nou și de mare importanță factor, indispensabil în organizația modernă a unei națiuni: *presa*.

Se va părea poate paradoxală afirmația aceasta, vorbind la noi de presă ca de un factor nou, care ni-ar fi lipsit până acum și totuși, de o adevărată presă românească nu se va putea vorbi, decât din ziua de azi, din care datăm înființarea *sindicatului presei românești*.

Până acum am avut numai ziare, dar de o presă în accepțiunea întreagă a cuvântului, nu prea puteam vorbi. Un ziar, două, trei, zece, ori o sută, fără nici o legătură organică între ele, fără nici o conlucrare unitară, spre aceleași năzuinți, nu se poate numi presă. De câte ori nu s'a prezentat în publicistica noastră ciudatul fenomen, când ziare, cari urmăresc același ideal, stau pe baza acelorași principii, se anihilau unele pe altele și se combăteau într-o totală și regretabilă confuzie asupra adevăratelor interese ce urmăreau, deopotrivă. Iar un procedeu unitar în vreo chestie de tactică politică în presa noastră, din pricina lipsei de orice contact între ziare, era aproape imposibil.

Nu se gândește desigur nimeni la o uniformizare a gândirii și chiar a atitudinilor în luptă, dar nu este mai puțin adevărat, că din lipsa aceasta de conlucrare comună a ziarelor partidului, au rezultat multe neajunsuri.

Și dacă sindicatul presei noastre n'ar în-

semna decât aceasta corectură ce s'ar aduce organizării noastre politice, încă s'a făcut un mare lucru.

Organizarea presei noastre ne va aduce însă și alte mari foloase.

Mai întâi își va ocupa și presa noastră locul ce i-se cuvine, în concertul presei internaționale, unde fără organizație nu putea ajunge. Gazetarii noștri, din pricina, că nu făceau parte din nici un sindicat nu puteau face parte din aceasta organizație internațională a presei tuturor popoarelor culte.

Ce rol mare și însemnat nu se va deschide aici pentru gazetarii noștri? Doleanțele lor vor putea fi aduse în fața acestui arcopag și câte legături și alianțe prețioase nu vor putea ei câștiga la aceste prilejuri?

Organizația noastră politică, o știm, suferă de nenumărate lipsuri. Una dintre cele mai mari însă credem că este lipsa unui organ care să iee asupra și misiunea *de informare a străinătății* asupra luptelor noastre. Adversarii noștri țin emisari plătiți în străinătate, cu misiunea de a înăbuși o propagandă a cauzei noastre drepte în presa străină, unde ea dacă și străbate, este imediat, desavuată și infirmată. Gazetarii noștri sânt mai mult în poziție de a urmări aceasta propagandă de minciuni și denaturare a stărilor adevărate de lucruri în presa străină și tot dâșii își dau seamă, că o contrapropagandă cinstită și dreaptă, se poate aștepta numai dela dâșii. Ne aducem aminte de efectul admirabil al memoriului nostru adresat astăvară, drept răspuns la memoriul ungarilor, în presa străină.

Ne aducem aminte de efectul »Calvarului« nostru distribuit la Berlin între membrii conferinței interparlamentare, de înormarea marelui Björnson, Scotus Viat r etc. Toate acestea au venit dela presă, care pe lângă năcazurile și mizeriile ei multe, a mai găsit vreme și jertfe materiale și pentru propaganda noastră. Dar, natural, luând asupra și sindicatul nostru rolul acesta, de aci în olo va urma într'un chip mai sistematic și mai extins propaganda cauzei noastre în presa străină.

Marea și adevărata importanță a sindicatului residă însă în a anjarea și regularea *situației gazetarului român*. Aceasta este de două feluri *situația materială* și *situația morală* a gazetarului. Nu mai iera de demnit-tea poporului nostru, să răsplătească cu un total în diferentism, și cu o lipsă chiar de considerație, pe cei e în lupta națională sânt mai expuși și fără îndoială, aduc cele mai însemnate servicii.

S'au făcut în trecut multe abusuri de oamenii noștri din presă, cari n'aveau pe nimenea de apărător față de atotputernicii editori și proprietari, au fost lăsați în mizerii prin temniți, uitați și părăsiți de toți, drept răsplată a devotamentului și idealismului lor fără seamăn în lupta națională. Nu mai putea fi tolerată aceasta imoralitate în luptele noastre și sindicatul va și îngriji ca să i-se pună capăt.

În interesul *situației morale* a gazetarului, sindicatul a crezut să-și înceapă acțiunea cu o măsură îndreptată mai ales față de sine, făcând o selecție rigu-

Foileton științific.

Infoarcerea unei rălăcite.

Cometa lui Halley. Superstițiile la cari a dat naștere. — Căderea Constantinopolului. — În ultimul timp. — Reinfoarcerea.

În curând, prin Februarie sau Martie o să înceapă să se vadă un astru, care azi numai cu ochianul se poate vedea de către astronomi. Maximul visibilității acestui astru — care este o cometă — va fi ajuns în luna Mai, și anume cam pela jumătatea acestei luni, când cometa va ajunge în punctul cel mai apropiat de pământ, și care este la 11 milioane 960 de mii de chilometri.

Astăzi, cometa își urmează drumul său prin spațiile interplanetare, cu un mers regulat care se urmează de mai multe sute de ani, fără multe schimbări iar ajungerea ei pe cerul nostru fusese prevăzută dela ultima sa apariție în aceste regiuni (1835) și această prevedere a fost confirmată de placa sensibilă fotografică, ce a văzut-o în profunditatea cerului.

Cometa aceasta, acest astru rălăcitor, este numită Cometa lui Halley — și o să vedem mai la vale pentruce se numește astfel.

În ziua de 11 Septembrie trecut, astronomul Max Wolf dela observatorul din Königssthal, făcând o fotografie a cerului, a găsit o aproape de constelația Gemenilor, la o depărtare de 500 de milioane de chilometri de pământ. La observa-

torul astronomic din Roma, s'au făcut asemenea cercetări asupra acestei comete.

Foarte probabil — zic astronomii, — pământul nostru trece prin coada cometei.

În anul 1682 astronomul englez Eduard Halley, învățând dela marele Newton cum trebuie calculată orbita unei comete, a făcut cercetări asupra unei comete ce se vedea în acel an, și care semăna cu o cometă văzută în anul 1607 și cu una și mai veche din anul 1531, și din asemănarea ce era între orbitele parcurse de aceste trei comete, Halley deduse că nu este vorba decât de una și aceeași cometă, periodică. Lucrul se confirmă de alți astronomi, și de-atunci, această cometă periodică poartă numele lui Halley.

În urma studiilor făcute, Halley prezise că pe la sfârșitul anului 1758 și la începutul lui 1759 cometa se va vedea iar pe cerul nostru, ba chiar a rugat pe observatori să-și aducă-aminte de această a lui prezicere. Și cometa a reapărut exact în anul prezis, în ziua fixată de calculele astronomului Clairant în colaborare cu doamna Lepante, dar n'a fost un astronom care a văzut-o în noaptea senină a Crăciunului din 1758, ci un țăran Palitsch, din vecinătatea Drezdei, care odihnindu-se de munca zilnică, se uită pe cerul instelat. Cometa a rămas vizibilă în Europa din Aprilie până'n Mai 1759.

Periodicitatea acestei comete este de 76 de ani aproape, și din timpurile cele mai vechi, apariția acestei stele cu coadă pe cer, a produs în

lume o mare teamă, socotind-o ca un semn de mânia cerească, în stare de a influența în mod evident asupra destinilor lumii, și capabilă de a aduce evenimente grave și schimbări mari pe pământ.

Așa, în 1456, populația înspălmântată de invazia Turcilor în Europa, i-se părea că vede în coada cometei un paloș, pe când turcii speriați și ei de această stea ciudată, vedeau în coada ei o cruce.

Aceiaș cometă, când a apărut în 1066, a corespuns cu invazia în Anglia a lui Vilhelm Conchistatorul în fruntea armatelor normande. Apariția cometei atunci, a fost socotită ca un semn de victorie și se zicea: »Nova stella, novus rex«. Cronicile din acele vremuri sânt pline de amănunte, și într'o broderie lucrată — poate — de nevasta lui Vilhelm, se vede cusută cometa cu inscripția: »Isti mirant stella«.

Urcându ne mereu în sus în cronologie a apariției cometei lui Halley, se găsesc date sigure de 28 de apariții ale ei; până în anul 240 înainte de Christos, iar în anele chineze se vorbește de apariția ei încă din anul 612 înaintea erei noastre.

Cum zisei mai sus, cometa lui Halley din anul 1456 coincide cu căderea Constantinopolului și cu invazia în Europa a ordelor mahomedane conduse de Mahomet al II-lea. Creștinătatea întreagă s'a emoționat de invazia Turcă, înlovărită de apariția unei comete cu o coadă foarte lungă, și papa Calist al III-lea a dat poruncă să se facă rugăciuni, invocând protecția divină. Ba ceva mai mult, se zice că papa, în afară de rugăciuni, a mai dat și o Bulă, prin care excomunica cometa

roasă. La admiterea membrilor, în afară de condițiunile morale, s'a avut în vedere principiul, să fie primiți numai gazetari de profesie, cei cari trăiesc din aceasta ocupație, ori sânt trecuți în convingerea generală de gazetari, ceea ce presupune și un stagiul oarecare în aceasta meserie. Și se vor preciza natural și faptele cari vor atrage după sine disqualificarea și excluderea.

În același timp însă se vor preciza și a-nume principii de imunitate a gazetarului în exercițiul funcțiunei sale. Sindicatul va apăra cu toată autoritatea sa morală și cu mijloacele de retorsiune pe care știe că le are, orice nedreptățire ori jignire, de ordin material ori moral, aduse gazetarului în exercițiul funcțiunei sale.

Rămâne acum ca aceste năzuinți pentru îmbunătățirea sortii gazetarului român și pentru consolidarea și ridicarea presei naționale, să aștepte cuvenita apreciere și sprijinire la publicul românesc. Gazetarul român își împlinește zi cu zi datoria față de acest public, poate deci apela acum la rândul său și el la maritimă și generozitatea lui.

În curând sindicatul presei va începe prin înscrieri de membrii fondatori, ajutători etc. prin contribuții benevole și prin beneficiile serbărilor ce va aranja, a strânge fondul, care va începe cu cinci mii de coroane adunate o parte prin »Gazeta Transilvaniei« alta prin ziarul »Tribuna« și va da ocazie poporului nostru a-și arăta generositatea față de muncitorii cu condeiul.

Președintele camerei la Rege. Președintele camerei deputaților Gái Sándor și vice-președintele ei Rakovszky au fost primiți astăzi în audiență de către Maj. Sa. Al doilea vice-președinte, Náray, nu s'a putut prezenta având să conducă ședințele de azi ale camerei.

Audiența aceasta n'are caracter politic. E uz parlamentar ca președintele și vice-președintele să se prezinte regelui după fiecare nouă alegere.

Audiența banului Croației. Baronul Rauch, banul Croației, a fost primit Duminecă de către Maj. Sa în audiență de o oră. Banul a raportat Maj. Sale despre situația politică din Croația.

și pe turci. Acest fapt însă nu este documentat, dar un lucru ce a rămas de-atunci în lumea catolică este »Angelus« dela prânz, adică sunarea clopotelor la 12, în afară de dimineața și de seara.

În vremea aceia sfântul Giovanni da Capistrano, care predica o Cruciată contra turcilor, zicea că popoarele trebuie să vadă în cometă un semn ceresc de victorie, victorie care s'a avut în luna lui August, după zidurile Belgradului, în urma unei teribile bătălii care a durat două zile, pe când pe cer lucea cometa.

După cum spusei mai sus, apariția aceasta a cometei lui Halley pare a fi a douăzeci și nouă.

Orbita cometei — după calculele cele mai recente — este o elipsă foarte lunguiță, a cărei axă majoră este de 149 de milioane și jumătate de kilometri.

În 1835, când a fost ultima apariție a cometei lui Halley, fotografia nu se cunoștea, așa că nici o imagine exactă nu avem de-atunci. Numai în 1858 s'a fotografiat cometa lui Donati și de-a-unci cercetările astronomice asupra cometelor

Seara, banul a plecat la Budapesta, unde a conferit cu mai mulți miniștri în chestii ce privesc Croația și Slavonia.

Luni s'a întors la Agram.

Sindicatul presei române.

Aderând la hotărîrea, luată la Arad, de a se înființa un sindicat al presei române, și gazetarii români cari n'au putut fi de față la consfătuire, sindicatul presei române se consideră înființat.

Au fost admiși ca membri activi:

1. Sever Bocu (Tribuna)
2. Lucian Bolcaș (Lupta)
3. Dr. Valer Braniște (Drapelul)
4. Victor Braniște (Gazeta Transilvaniei)
5. Aurel Cialo (Revista literară și politică)
6. Dr. Sever Dan (Gazeta Transilvaniei)
7. Aurel C. Domșa (Unirea)
8. Mihail Gașpar (Drapelul)
9. Octavian Goga (Țara noastră)
10. Silvestru Moldovan (Foala poporului)
11. Ioan Montani (Tribuna)
12. Ioan Moța (Libertatea)
13. Vasile Osvadă (Tovărășia)
14. Teodor Păcățianu (Telegraful român)
15. Ghiță Pop (Tribuna)
16. Iosif Schiopul (Tribuna)
17. Dr. Dionisie Stolca (Gazeta de Duminecă)
18. Gheorghe Stolca (Tribuna)

Constituirea sindicatului:

Președinte: Octavian Goga.

Vice-președinte: Sever Bocu.

Secretar: Iosif Schiopul.

Membri în comitet: Lucian Bolcaș, Dr. Valer Braniște, Dr. Sever Dan, Silvestru Moldovan, Ioan Montani, Ghiță Pop, Dr. Dionisie Stolca, Gheorghe Stoica.

Comitetul a fost însărcinat cu alcătuirea statutelor, cari, după admiterea lor din partea membrilor sindicatului, vor fi înaintate ministerului de interne pentru a fi aprobate.

se poate zice că a intrat în a treia fază, și cine știe dacă cinematograful aplicat la telescop, nu ne va da detalii prețioase asupra cozei cometelor.

Așa dar, în curând vom vedea o cometă, va veni să umple cerul cu lumina difuză a cozei sale, și nu va mai produce spaima ce producea în vremuri printre populație.

Stele rătăcite, vagabondele cerului, cometele descriu curbe enorme, parabole, ale căror margini se pierd în infinit. Noi nu le vedem decât când trec la perihellu, când sânt mai aproape de pământ, și când trec de acest punct, coada lor începe să nu se mai vadă dela noi, se micșorează, pierde, iar cometa, vagabonda splendidă a infinitului instelat, se duce se prăfulască un alt cer cu lumina ei, își târăie prin alte spații lungă și luxoașă coadă, până când, după cine știe câte sute de ani, se întoarce iar să minuneze pe locuitorii pământului.

Roma, 1900 Decembrie.

P. R.

Scrisori din Viena.

Consacrarea votului universal în Austria.

— Dela corespondentul nostru. —

Viena, 6/19 Decembrie.

Un mare eveniment s'a petrecut ieri în politica internă a Austriei, un eveniment ale cărui consecințe nu se pot încă prevedea, dar care e menit să consacreze în mod definitiv reforma electorală cu votul universal, care părea până acum că n'a fost în stare să aducă buna înțelegere între popoarele Austriei.

Cititorii au fost ținuti în curent prin telegramele noastre asupra evenimentelor memorabile din parlamentul vienez. Ținem acum să facem un rezumat complet al acestor evenimente, interesante nu numai din punct de vedere curat politic, ci și pentru lumina ce revarsă asupra relațiilor dintre naționalitățile Austriei.

Pentru noi, aceste evenimente mai au importanță pentru că ne confirmă optimismul ce am arătat în totdeauna față de introducerea votului universal în Austria. De când s'a făcut această reformă, se părea că nimic nu s'a schimbat în Austria și multă lume începuse să se îndoiască de eficacitatea acestei reforme. Mai ales în Ungaria mereu creștea numărul acelor cari ca prim argument contra introducerii votului universal avea falimentul acestei reforme în Austria. Noi însă în mod statornic am susținut în această rubrică că votul universal a ameliorat simțitor situația politică internă a imperiului Austriac și adesea am avut dovezi pentru aceasta. Acuma însă avem dovada definitivă că părerea noastră a fost cea adevărată; pesimiștii vor trebui să tacă iar andrassyștii și ceilalți pluraliști din Ungaria vor trebui să găsească alte pretexte pentru a cerca să zădărnicească introducerea votului universal și în cealaltă jumătate a monarhiei.

Dar iată cum s'au petrecut evenimentele.

Se știe că cea mai mare lipsă de care suferea până acuma parlamentul austriac era un regulament mai sever, care să asigure mersul regulat al lucrărilor parlamentare. După regulamentul de până acuma, 20 deputați puteau face o propunere urgentă, care trebuia discutată imediat. Mai întâi se lua în discuție urgența. După ce vorbeau un număr de oratori, și se decidea închiderea discuției; apoi trebuia să mai vorbească un orator general pentru și unul contra, apoi avea cuvântul propunătorul moțiunii și în fine se pune la vot. Dacă moțiunea întrunea două treimi din numărul celor prezenți, atunci urgența era admisă și se trecea la fondul chestiunii. Acest sistem este în principiu foarte bun, dacă ar fi întrebunit numai în chestiuni cu adevărat urgente, dând camerei posibilitatea de a și da părerea imediat în chestiile cari nu admit amânare.

Dar se știe că parlamentul austriac este terenul clasic al obstrucționismului. În trecut parlamentul, marea majoritate a deputaților aparținea partidelor extrem naționaliste și ne a dat adesea exemplul unor sălbătece lupte între diversele naționalități, în prima linie între germani și cehi. Prin introducerea votului universal, aceste partide au fost grav decimate. Masele mari ale poporului fiind chemate să-și trimească reprezentanții în parlament, ele au preferat să trimească oameni cari dă-

Noutăți la modă de ciorapi pentru dame și copii, ciorapi scurți pentru bărbați și copii. Ciorapi pentru bărbați

se capătă la **WEISMAYR FERENCZ** Timișoara, numai în cetate, strada Hunyadi. Asortiment bogat de fabrica din țară și străinătate.

deau interesele sociale și economice o importanță mai mare. Astfel s'a făcut că avem în parlament partidul creștin-social cu 96 membrii, cel socialist cu 88 ca cele mai mari. Dacă însă votul universal a decimat partidele extrem sovietice, aceasta nu înseamnă că le-a distrus cu totul. Astfel toate naționalitățile mai mari au și câte un mic grup de radicali-naționali. Aceștia pun interesele particulare ale naționalității lor mai presus de interesele generale ale tuturor naționalităților chiar dacă și a lor e cuprinsă între ele. Și pentru aceasta se servesc de obstrucție, grație ușurinței cu care se pot propune moțiunile de urgență.

Partidele slave sânt nemulțumite de guvernul actual, pe care-l consideră drept anti-slav. Dar în orice parlament din lume există o opoziție. Pe când însă în alte părți opoziția mulțamește și se combată guvernul și să voteze contra proiectelor sale, în Austria opoziția slavă, împinsă de membrii ultrasovietici se crede în drept să împedice lucrarea în discuție a proiectelor guvernului. După unele tratative, uniunea slavă s'a milostivii să lase să treacă bugetul la prima lectură, dar acum e nevoie să se împrăvească bugetul, căci la altfel la 1 Ianuarie statul va rămânea fără buget votat. Mai e nevoie să se ratifice unele convenții pentru cari statul s'a obligat în străinătate, ca de exemplu convenția comercială cu România. Uniunea slavă refuză și pentru ca să împiedice lucrarea lor în discuție propune deodată 37 moțiuni de urgență, una mai neimportantă decât alta. Partidele dobitoare de a lucra serios, decid declararea ședinței în permanență. Creștin-sociali, social democrați, germanii naționali, poloni se împart în câte două grupe; una de zi și una de noapte. Președintele cu vicepreședinții, miniștrii iau de asemenea serviciul pe rând și camera lucrează fără întrerupere. Miercuri dimineața s'a început ședința și Sâmbătă noaptea la unu s'a terminat. În același timp uniunea slavă ajută obstrucția în mod pasiv; ceilalți radicali o conduc. Deputatul Kotlarz vorbește 12 ore și jumătate în șir; deputatul Lisy 8 ore; discursurile celelalte ține 4—6 ore, un alt deputat Kotlarz văr cu cel dintâi de-abia așteaptă să-i vie rândul unei moțiuni propuse de dânsul pentru ca se arate că va bate recordul stabilit de vărul său. Promite să vorbească cel puțin 15 ore.

Situația pare disperată. Toată lumea vede că chiar dacă ședința va ține până la 1 Ianuarie, încă nu se vor putea termina cele 37 moțiuni. Iar dacă se vor termina, cine garantează că ceilalți radicali nu vor propune alte 20, 50 ori 100 de moțiuni urgente? Partidele mari sânt îndrăgite. Lor le vor cere alegătorii socoteala de ce n'au făcut nimic în parlament. Măsurile contra scumpeții, convențiile comerciale, legea de asigurări contra bătrânețelor și câte altele sânt așteptate cu nerăbdare. Dar parlamentul discută propunerea de urgență a cutărui deputat ruteni asupra măsurilor ce trebuie să ia guvernul pentru ca dascălii ruteni să nu înghețe când vor umbla de Crăciun din casă în casă.

Dar de odată, un zvon ciudat începe a circula prin culoarele parlamentului. Deputatul Sloven Krek propune o moțiune de urgență de a se modifica regulamentul camerei astfel, ca pe viitor obstrucția să nu mai fie posibilă. Uniunea slavă se declară gata, dacă majoritatea admite această moțiune, să retragă toate celelalte, lăsând liberă ordinea zilei. Uimire generală. Obstrucționistii pretind distrugerea obstrucției, Saturn mănâncându-și copiii. Uniunea naționalistilor germani (cuprinzând partidul popular, agrar și liberal) se declară bine înțeles contra. O propunere venită din partea unui deputat slav trebuie doar să fie rea.

În schimb polonii, creștinii sociali, social-democrații se declară imediat pentru. Pentru aceste partide, e perfect indiferent cine și pentru ce face propunerea.

Destul că e vorba ca pe viitor obstrucția frivolă să fie împiedecată și ca parlamentul să poată lucra serios. Și astfel, în câteva ore, propunerea Krek modificată de Kramarz este admisă, și ridicată la lege.

Pe viitor propunerile urgente nu se vor lua în discuția de cât la finele ședinței, după ce se va fi terminat ordinea zilei. Pentru a împiedeca obstrucția așa zisă tehnică, adică prin forță, președintele capătă dreptul să elimine pentru trei ședințe deputații renitenți. Obstrucția este omorâtă.

Ce a făcut pe slavi să vie cu această propunere e ușor de explicat. Am văzut că cu politica de obstrucție au dat faliment față de alegătorii nemulțumiți că nu se lucrează serios și au vrut să se înconjure cu aureola de salvatori ai principiului parlamentar. Afară de aceasta au știut că germanii se vor declara contra — ceea ce s'a și întâmplat — și au vrut să-i compromită.

Slavii au dovedit încă odată că au conducători de talent iar germanii încă odată că sânt inferiori politicește.

„Neue Freie Presse” de azi, deplângând ceia ce a numește o „lovitură grozavă adusă germanilor”, spune:

„A fost o lovitură măiestră de tactică, când dnii Kramarz, Sustersic și Krek pândind slăbiciunea adversarului, căzută cu ochii deschiși în cursă, și folosind repede situația, au făcut acea lovitură, care trebuie să atingă pe germanii până în măduvă. Încă înainte ca germanii să fi priceput importanța momentului, propunerea Krek Kramarz avea deja 400 de partizani. De altfel „Neue Freie Presse” se cam înșală. Din acea majoritate de 400 persoane, făceau parte 96 creștin-sociali și 52 socialiști germani, adică două treimi din numărul germanilor.

Efectele acestei modificări a regulamentul se vor vedea în curând. Austria a căpătat un parlament serios, în stare să lucreze; populația se va resimți de binefacerile lui; guvernul va deveni parlamentar; coroana va trebui să ție seamă de acest factor, pe când acum nu trebuia și nici nu putea să ție seamă de el; votul universal își va putea da roadele iar asupra Ungariei ziua de ieri va avea o mare însemnătate.

E caracteristic că în Austria votul universal a fost consacrat tocmai în ziua când în Ungaria Lukács a fost designat ca presumpțiv prim-ministru. Între aceste două fapte se va stabili o legătură intimă.

Discuția proiectului de reviziune n'a întâmplat greutăți mari. Se observe la toți deputații oboseala nopților petrecute în nedormire... O oboseală cum o simțești când călătorești, o noapte întreagă, fără a putea dormi pe deplin, într'un compartiment de vagon, alături de alți 6—7 tovarăși de călătorie.

La orele 8 seară, urgența propunerii se pune la vot și se admite cu 315 voturi contra celor 91. În contra urgenței au votat numai germanii liberali și radicali, ceilalți radicali și rutenii.

Se intră numai decât în discuția meritorică a proiectului. Nu s'au admis decât mici amendamente, cele mai radicale — prezintate de germanii liberali și radicali — au fost respinse.

La ora 1 fără 15 m., după miezul nopții, proiectul e primit și în a treia citire, cu 333 de voturi față cu 28. De astădată și rutenii au votat pentru proiect.

Publicarea votului e însoțită de aplauzele zgomotoase ale majorității.

La ora 1, președintele anunță că viitoarea ședință va avea loc, Marți, la orele 11, și ridică ședința rostind cuvintele:

„Cu aceasta s'a sfârșit memorabila ședință permanentă care a bătut toate recordurile lumii. Să sperăm că deodată cu această ședință s'a sfârșit și dizordinea parlamentară...”

Deputații părăsesc încălta. Nu mai rămân în sală decât funcționarii grăbiți să poată pleca și ei. Cea mai memorabilă ședință a parlamentului austriac s'a sfârșit... *Coresp.*

Gardă parlamentară.

Viena, 20 Decembrie. Ca o urmare a revizuirii regulamentul Camerei, guvernul are de gând să propună înființarea unei garde parlamentare compuse din subofițeri, cari și-au împlinit serviciul și cunosc, în afară de limba germană, una dintre limbile ce se vorbesc în Austria. Chiemarea acestei garde ar fi menținerea ordinii în sale și galerii.

Seniorii au aprobat revizuirea.

Astăzi camera seniorilor a ținut ședință admitând reforma regulamentul camerei. Probabil, ca mâne să și apară sancțiunea în monitorul oficial.

Indată ce va apare, reforma aceasta va fi aplicată, așa încât moțiunile de urgență ale obstrucționistilor nu vor mai avea nici un efect.

E posibil, ca mâne să se înceapă discuția asupra convenției comerciale cu România.

Scrisori din București.

Tikvas Israel. Liberarea lui Alexandru Candiano. Societatea artiștilor. Conferința d-lui Xenopol Cooperativele la orașe. Iubileul universității din Iași. Dela societatea istorică română.

București, 19 Decembrie.

Ovrei sioniști din România s'au întrunit zilele acestea la Galați spre a pune bazele asociației pentru înființarea unei colonii în Palestina. Cei șizeci de reprezentanți ai ovreimei din țară au înființat cu această ocazie societatea Tikvas Israel (Speranța lui Israel), care, după modelul coloniei Rechoboh, va începe în curând propaganda pentru adunarea fondurilor necesare. Iată cum vorbește Curierul Israelit despre această viitoare colonie:

O colonie ideală va fi colonia noastră. Așa dupăcum a visat Teodor Herzl în Altneuland viitoarea societate evreiască în Palestina, așa ne vom conduce noi în viitoarea noastră colonie. Toți coloniștii vor forma o societate cooperativă, care societate va cumpăra cu prețul tirgulului toate produsele coloniei, iar câștigul provenit din vânzarea lor va fi la rîndul său împărțit printre coloniști proporțional cu capitalul dat de fiecare. Toate instituțiile necesare coloniei ca: farmacie, sinagogă, bazar cu tot felul de mărfuri, brutărie, ferărie, tîmplărie, cismărie etc. vor fi averea coloniei întregi. Orice concurență între coloniști, orice disordine între ei, este dela început cu totul exclusă. Atît colonistul cît și muncitorul se vor bucura de aceleași drepturi electorale. Votul muncitorului va avea aceeași valoare cu acel al colonistului la alegerea primarului coloniei cît și a consiliului comunal. Amîndoi vor avea să decidă asupra soartei coloniei, căci ambii sînt la fel interesați în cauză. Dar și femeia va sta pe aceeași treaptă cu bărbatul în viitoarea colonie Tikvas Israel. Speranța lui Israel stă în mamele lui Israel. De ce ar fi ea mai prejos pusă ca bărbatul ei? Nu! La întrunirea din Galați s'a decis în unanimitate, că femeia colonistului cît și a muncitorului vor avea aceleași drepturi electorale ca bărbatii, deci votul lor vor avea aceeași valoare. Femeia colonistului va avea dreptul de a alege și a fi aleasă primar sau în consiliul comunal al coloniei noastre.

Limba oficială în colonii va fi limba ebraică. Ziua de Sîmbătă va fi respectată de toți locuitorii coloniei conform prescripțiilor religioase mozaice. Și multe alte îmbunătățiri au intrat în statutul asociației noastre, pentru ca viitoarea noastră societate să înflorească și să prospere spre binele nostru și al poporului nostru.

Tifraf hamașava, Tikvas Israel!

Se știe senzația ce a produs în toate cercurile crima comisă acum opt ani de Alexandru Candiano, fiul viteazului general Candiano Popescu,

Rummo! it. Articol necesar la economia casnică. Cine vrea să aibă plăcerea de a gusta la casa sa rom bun, curat și aromatic, să se folosească de „Rummo! it”. — **Prețul unei sticle 70 fileri.** 10 sticle 7 cor. — O sticlă e de ajuns pentru a produce 2—3 kilogr. de rum veritabil.

Depozit principal: **MOLDT BELA, farmacist Gyertyámos.**

Hustokol. Medicii o folosesc cu mult succes la îmbolnăvirea organelor de inspirație, boale de piept, catar de plămâni, catar măgăresc; contra tusei, astmei etc. — **Prețul unei sticle 6 coroane.** 3 sticle 16 coroane.

„Crema-Ideal-Violetta” de prezent cea mai bună și nestrăcioasă cremă pentru față și mâni. **Prețul 1 cor., și 2-50 cor.**

Doloresit. Cel mai sigur și mai cu efect medicament la întăritarea intestinelor și pentru junghieri în oase, dureri sfâșietoare înțepeniri, precum și contra tuturor boalelor ce obvin prin răceală. La începutul boalei e de ajuns și o singură sticlă; la boale învechite folosirea a 3—4 stice sunt de ajuns pentru totala vindecare. — **Prețul unei sticle 4 coroane.** 5 sticle 15 coroane.

care s'a distins pe câmpul de bătaie la Plevna. Ajuns într-o societate de tineri risipitori și ușuratici, tânărul Candiano, spre a putea pune mâna pe parale cât mai multe, a ucis pe bătrina d-nă larca din St.ada Icoanei din București. Pentru această crimă Alexandru Candiano a fost condamnat la zece ani închisoare. În timpul cât și-a făcut pedeapsa i-s'a mai redus un an și zece luni, așa că nefericitul tânăr a stat opt ani și două luni în penitenciarul dela Mărgineni, județul Prahova.

Termenul osândei lui expiră pe ziua de 14 Decembrie 1909. În dimineața acestei zile el va fi luat din partea membrilor familiei și adus la București, de unde va porni apoi pentru vreme îndelungată în strălănatate.

Cazul tânărului Candiano, poate fi un dureros exemplu pentru atâți tineri apucați pe panta vieții ușoare, cari se nenorocesc pe ei și aduc atâta amărăciune familiilor lor.

Societatea generală a artiștilor arhitecți, pictori și sculptori, s'a întrunit Vineri seara într-o sedință extraordinară. Dl Costin Petrescu a făcut cunoscut membrilor că, grație stăruințelor depuse, ministerul cultelor a înființat din nou salonul oficial. Tot de odată s'a ales noul comitet compus din d-nii: C. C. Arion președinte; Costin Petrescu și R. Iliescu vice-preșidenți; C. Stork casier; A. Vintilescu și I. Tincu secretari; C. Pascali, G. Sterian, T. Alexandrescu, Al. C. Satmari, Paciurea, C. Bălăcescu, D. Serafim, Pompilian, Hegel, Popovici — Iași, Gavril Popescu, Grimani, P. Ionescu, I. Basarab și Culuri membrii în comitet.

În sedința de Vineri a Academiei române, d. A. D. Xenopol și a continuat conferința sa asupra istoriei partidelor politice din România. De data aceasta a vorbit despre formarea acestor partide în Muntenia.

Revoluția, zise oratorul, în Moldova n'a avut rezultatele, la cari se așteptau aceia, cari au început o. A fost mai mult o revoluție organizată în contra domnitorului pentru respectarea regulamentului organic.

Supt principiile Bibescu, revoluția își la începutul și în Muntenia. Revoluționarii din București cereau desființarea regulamentului organic, cereau împrăștierea țăranilor și o mulțime de alte reforme liberale conform cu spiritul nou, care stăpânea Europa apuseană. Scopul lor era tocmai să întărească domnia principelui. Dar cu toate acestea, de teama Turciei, principele trebui să ia măsuri în contra lor. În fruntea mișcării erau I. C. Brătianu, frații Golești, D. Crețulescu și alții.

În contra acestora se ridică boerii reacționari, cari, în inconștiența lor, cereau ca Rusia să ocupe cu forța armatei principatele. Dar curentul reformelor era cu mult mai puternic. Un frumos rol au avut în aceste mișcări o seamă de femei distinse, ca soția generalului Ipătescu, soția colonelului Pleșoianu, d-rele I. Heliade-Rădulescu, etc.

Propaganda liberală a mers crescând, până când revoluționarii au ars în public regulamentul organic și la 6 Septembrie, mitropolitul țării jura pe noua constituție.

Vechii reacționari au cedat și ei mult, închinându-se în fața spiritului vremii și alcătuiind cu timpul un partid tot atât de patriot ca și cel liberal, partidul conservator. Aceasta este pe scurt istoria partidelor politice în România.

Mișcarea cooperativă pornită cu atât entuziasm la țară a dat rezultatele cele mai satisfăcătoare. Succesul, pe care l-au avut societățile cooperative la sate a atras atenția cercurilor conducătoare din România asupra folosului, pe care aceste societăți îl pot aduce micilor industriași și negustori dela orașe.

D. ministru al comerțului M. Orleanu a depus

Joi la cameră un proiect de lege, care reglementează înființarea societăților cooperative și la orașe. Aceste societăți se vor constitui după același legi ca și la țară și vor fi puse sub controlul statului, prin mijlocirea casei centrale a băncilor populare, care va putea opera cu cooperativele orașenești ca și cu cooperativele sătești.

Proiectul dlui Orleanu a fost salutat de toți fără deosebire de culoare politică. Acest proiect însemnează un pas înainte în dezvoltarea economică a țării, deoarece până acuma, după codul de comerț în vigoare, la orașe nu se puteau înființa asemenea asociațiuni: »Dând comercianților noștri posibilitatea de a se organiza astfel, zice expunerea de motive a proiectului, facem un pas înainte înspre o dezvoltare socială liniștită, care prepară viitorul fără de turburări.

Intrucât necesitatea cooperativelor la sate este adânc simțită, fără îndoială că proiectul va fi votat în timpul cel mai scurt.

Anul viitor se împlinesc cinci-zeci de ani dela înființarea universității din Iași. Cu această ocazie se vor organiza în vechia Capitală a Moldovei mari serbări culturale. În vederea acestor serbări dl Dr. Bogdan, rector al universității din Iași a solicitat o audiență la M. S. Regele Carol spre a-l expune programul serbărilor, cari vor avea loc în Octombrie, 1910, precum și de a-l invita a lua parte la ambe serbări.

Societatea istorică română și-a început din nou seria sedințelor sale, cari, dela moartea regretatului profesor Tocilescu, au fost întrerupte. În sedința de Miercuri, secretarul acestei societăți, dl Protopopescu-Argeș a făcut o amănunțită dare de seamă asupra activității acestei societăți, arătând că, cu toată pierderea îndurată prin moartea lui Gr. G. Tocilescu, societatea și-a urmat cursul ei normal, grație jertelor, pe cari membri ei le fac în interesul acestei societăți.

S'a hotărât ca Revista pentru istorie, arheologie și filologie să apară și mai departe sub conducerea unui comitet. Volumul al doilea al acestei reviste va apărea în decursul acestei luni.

Discursul d-lui Iorğa.

(Urmare).

Nimeni nu cere nici, cel mai tânăr dintre tineri, nici cel mai entusiast dintre entuziaști, necum un profesor de istorie. Nimeni nu cere, va să zică, ca în Mesaj, sau în răspunsul la Mesaj, să se spuie anume lucrurile lămurit. Lucrurile acestea, când se spun lămurit au urmări. Nu sântem în măsură să tragem aceste urmări. Când Victor Emanuel, regele Sardiniei, a declarat în parlamentul din Turin că sânt suferinți italiene la cari inima unui rege italian nu poate să rămână nesimțitoare, știți ce a urmat peste câteva luni de zile.

Nimeni nu zice să se facă aceasta, dar România este o aliată, se pare prețioasă — îmi închipui, de vreme ce aleargă lumea după noi cu fel de fel de excurzii militare, în amintirea luptelor rusești de odinioară cu turcii, cu fel de fel de invitațiuni la Viena, cu fel de fel de numiri în ordinele înalte ale țărilor din Europa centrală. Îmi închipui că vom fi valorând ceva, îmi închipui că ne-am putea lăsa mai grei, puțințel mai grei în anumite momente, — nu mult, numai atât cât să se simtă că ne putem lăsa mai grei.

Totdeauna — căci de acela există diplomați pe lume, și de acela noi plătim diplomați — totdeauna un stat care reprezintă un principiu, are dreptul și are putința să facă pe alții să simtă de câte ori acest principiu este jignit.

Desigur că nu umblă cineva prea mult după

iubirea românilor și după alianța credincioasă a României când strică, împotriva statului, bisericii ortodoxe din Ardeal, două alegeri episcopale una după alta. Nu umblă cineva după iubirea românilor și după alianța cu România, când admite ca în școlile unde învață copii români, în școlile acestea să li-se predea catechismul și rugăciunile în ungurește. (Aplauze). Și nu umblă cineva după iubirea acestui popor și după alianța trainică cu România — lucruri legate în ele — atunci când la plângerea bazată pe statutul organic al bisericii ortodoxe din Ardeal, la interdicerea din partea autorităților episcopale de a se învăța catechismul și rugăciunile în ungurește, se răspunde dela »locurile prea înalte» cu stricarea unei hotărâri sinodale cu desăvârșire legală. Și iarăși, ne întrebăm ce fel de alianță este aceasta și cât valorează această prietenie a noastră — care știm noi cât valorează în adevăr — când la tratatul de comerț care se va înfățișa în curând voturilor noastre, se dă lovitură de moarte legăturilor care există între românii de dincolo și cei de aci prin continua emigrațiune a păstorilor ardeleni, a mocanilor. S'a ridicat această chestiune și a venit un comunicat guvernamental care a zis: nu se jignesc, ci-i dăm numai pe seama ungurilor. Nu-i îndemnăm noi pe unguri să fie împotriva lor, dar, dacă n'or vrea să fie buni, ei bine, atunci vor fi răi, dar noi nu ne amestecăm în această darăveră. În această ceartă dintre unguri și români. Noi o să le dăm drumul mocanilor în țară. Dar, dacă nu vor voi să-i mai primească ungurii înapoi, atunci aceasta — îl privește pe dânsii — d-voastră știți, însă dl-or, că emigrațiunea mocanilor nu se poate face decât sub două condițiuni: să-i lăși să treacă aci și să-i lăși să se întoarcă înapoi. Care o să mai fie mocanul care să vrea să vie la noi, atunci când știe că la întoarcere o să-i oprească la graniță, ungurii?

Deci, când este vorba de tratate de comerț, noi plătim ca turcul. Când este vorba de viața culturală și religioasă a românilor de dincolo, tot noi plătim! Aceasta se pare că ar fi singura alianță, de care se pare a fi vrednic neamul acesta! Inșă eu cred că el nu este vrednic numai de această alianță; sau cel puțin nu este vrednic deo alianță în aceste condițiuni!

Domnilor, o alianță nu înseamnă o robire, și aci nu avem de luat învățăminte dela cine știe cine, ci trebuie să reluăm învățămintele dela domniile noastre de odinioară, atunci când vecinii noștri de odinioară, ne numeau »Valahi perfizi». Căci dacă ni-s'ar zice și azi tot astfel, aceasta ar însemna că avem conștiință de interesele noastre, ar însemna că nu ajutam pe nimeni decât pe acel care ne ajută. Și decât să primim, de nu știu de câte ori, dela Viena certificate de bună purtare, mai bine să se lipească pe frunțile noastre certificatele de istețime politică și simț politic ce se lipea pe frunțile domnilor de odinioară!

Când un stat este slab ca al nostru, când acest stat are dușmani în vecinii săi, când acești vecini dețin teritorii locuite de români, teritorii asupra căror românii au drepturi istorice, cari se rezolvă în situația lor culturală de azi, ei bine, statul acesta numai poate să facă pe amarezul de inimă albastră, zicând: dragostea mea este fără sfârșit! (Ilaritate).

El trebuie să se uite în toate părțile și fiecăruia să i dea în măsură în care i-se dă.

Am auzit aci în cameră, cândva, de mult; pe cineva care zicea: îmi dai, îți dau!

Ei bine, dacă aceste vorbe au valoare în politica internă, cu atât mai mult trebuie să introducem aceste cuvinte și în politica externă.

Și cred că înțelesul acestor cuvinte ar fi mai onorabil și mai folositor acolo, decât aci!

Dl-or, încep acum a treia parte a acestei scurte cuvântări, și am încheiat. (Va urma).

.. Cine vrea ..
să cumpere

Încălțăminte

fabricate în țară într-adevăr fine,
comode, elegante și durabile
acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA

Sătmár — (Szatmár),

- - Deák-tér - -

(În casa lui Keresztes András),

care ține în magazinul său de ghetă bogat
asortat numai ghetă și ciobote pregătute în țară
din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate,
fabricate imitate nu are și marfele sale în
privința execuțiunii dragălașe sunt neîntrecute.

La dorință se pregătesc tot felul de
ghete și ciobote după măsură.

Din viața intimă a regelui Leopold II.

Viața intimă a regelui Leopold a fost bogată în aventuri erotice. — Bătrînul suveran a îndrăgit femeile pînă cînd a închis ochii. Dintre legăturile lui intime au făcut mai mare zgomot în lumea întreagă cele avute cu artista Cléo de Merode, în urma căreia regele primise porecla de Cléopold, apoi cu Henrietta, supra numită domnișoara statului Congo, și în urmă baroneasa Vaughan pe care a și luat-o de soție.

Legăturile lui cu Cléo l-au supărat în urmă foarte mult, deoarece aceasta voia să se folosească de ele, pentru ași face reclamă.

Ea le-a și descris în romanul «Faublas». — Inzadar s'a căznit regele să desminte aventurile povestite de favorita lui; înzadar s'a încercat să atragă ziaristii pe partea sa, căci n'a putut reuși, Cléo l-a arătat în toată goliciunea lui, de vieux marcheur.

Henrietta încă era artistă, o rară frumusețe din lumea demimondului.

Regele i-a închinat în apropiere de palat o vilă pompoasă, de unde Henrietta venia zilnic să-l cerceze, îmbrăcată în uniformă de ofițer de cavalerie.

Slăbiciunea aceasta pentru femei a lui Leopold a atras la Bruxelles, toate frumusețile scenelor europene. Stațiunile balneare vizitate de Leopold încă erau inundate de femei. Mai cu seamă la Ostend își dau înfilinire toate frumusețile din lumea mare și din lumea artistelor de tot felul.

Se zice că Leopold ar fi fost foarte punctual. Se supăra foarte mult, cînd cineva nu ținea cont cu minuțiozitate de ora fixată pentru un lucru oarecare.

Cînd pleca undeva aștepta la gară cu ceasul în mînă sosirea trenului și era vai de conductornii, care întîrzie cu o singură minută. Era scos fără milă din pîne.

Orice întîrziere era apostrofată cu proverbialele cuvinte ale lui Ludovic al XIV: 'J'ai failli attendre! A trebuit să aștept, eu regele Leopold să aștept! La 1905 cu prilejul congresului internațional al ziaristilor, ținut la Bruxelles, a invitat pe congresiști la un dineu. Pe invitări era scris cu caractere mari roșii, că dineul este fixat pe ora 8 și jumătate, ceea ce însemna, că oaspeții aveau să se prezinte înainte cu un sfert de oră de timpul hotărît. Fix la ceasurile 8 și jumătate a intrat în salonul de primire regele Leopold schiopătînd ca întotdeauna din cauza reumatismului și cu zîmbetul lui jovial pe buze. În decursul cerclului, se deschide o ușă lătralnică și iată că intră un nou oaspe un ziarist francez. Cum l-a văzut Leopold s'a repezit la el și în locul oricărui salut începu să-l apostrofeze: 'J'ai failli attendre, j'ai failli attendre!'

După ce s'a mai liniștit regele a pus să ceară în numele lui scuze oaspeților francezi.

O întîmplare caracteristică din viața lui poate avea de asemenea interes pentru cititori noștri.

La 1904 cu prilejul unei consultații medicale, regele ar fi întrebat pe doctorii de casă, cîtă vreme o să poată el duce încă cu sărăcia lui de reumatism. Doctorii binențeles, că l-au îmbunat, spunîndu-i, că boala aceasta n'are nici o influință asupra vieții, dacă restul organismului e sănătos.

— De-aș mai duce-o măcar cinci anișori, ca să îndeplinesc ce-am de gînd, oftă suveranul.

Să vede, că a vorbit într'un ceas rău de s'a potrivit cu atîta punctuositate dorința lui.

Noul rege al Belgiei.

Bruxelles, 20 Decembrie. Osemintele regelui Leopold încă nici nu s'au așezat spre veșnicul repaos, și deja opinia mondială se ocupă cu viu interes, nu numai de persoana noului rege, ci mai ales de politica ce va urma el.

Noul rege nu și-a prea bătut pînă acum capul cu trebile țării, dar nici nu avea prilej pentru aceasta, căci Ludovic al doilea era extrem de autoritar în toate trebile publice și nici chiar pe patul său de moarte n'a încuviințat nici un amestec, nici în afacerile sale private și nici în cele ce atingeau drepturile sale suverane. De altfel moștenitorul de tron nu era în relații confidentiale cu bătrînul rege. El trăia pentru familia sa, ca un burghez pașnic, fără să se îngereze vreodată în trebile constituționale. Din depărtare însă urmărea cu mult interes toate evenimentele parlamentare, ba a făcut o călătorie și prin statul Congo, de unde s'a înapoiat cu bogate experiențe.

În vremea din urmă se pornise, în unele părți ale poporului belgian, o puternică acțiune pentru detronarea lui Leopold. Acțiunea se pornise pe vremea cînd poporul aflase că regele, pentru o desăvîrșită moștenire a fetelor sale, a vîndut pînă și moaștele familiei, și prețul lor

l-a dăruit soției sale morganatice. Pe atunci multă vreme se credea că în complotul ce se urzise contra căruntului rege, era implicat și moștenitorul de tron, principele Albert, și că într'o bună dimineată era să fie proclamat rege. Faima aceasta încă nu s'a adevărit și nici nu putea să se adevărească, de-oarece moștenitorul sta departe de orice mișcare de natura aceasta. Așteaptă în liniște să i vie odată vremea — și vremea aceasta nu l-a surprins nepregătît.

Conform știrilor ce ne vin din Belgia, regele Albert urcă tronul cu'n bogat program de reforme sociale. Reformele acestea sînt menite să creeze stări nouă și mai bune decît cele de pînă acum, atît în țara-mamă cît și în statul Congo.

Miercuri va avea loc funerariile decedatului rege, iar Joi noul rege va rosti jurămîntul constituțional. Conform unui obicei străvechi, el va parcurge apoi călare Capitala, ca să se prezinte poporului său în calitate de rege. Noul rege a făcut reprezentanților presei declarația, că în calitate de cetățean simplu nu poate să dea nici un program, din anturajul său însă au transpirat frumoase nădejdi cu privire la puterea și darul lui de mînă. Poporul belgian, cult, muncitor și inteligent, speră să aibă în noul său rege, pe omul de mult dorit.

Dintr'un carnet.

— Însemnări uitate. —

«Criticii nu mai sbîciuesc slăbiciunile de azi, iar femeile se încred în prietenia redactorilor»...

Așa ni-se plîngea, zilele trecute, o cititoare într'o scrisoare adresată redacției, pe care o implora să intre în opoziție față cu încercările poetice ale femeilor romîne, cari au altă misiune...

«...iar femeile se încred în prietenia redactorilor»... Invinuirea aceasta mă pune pe gînduri. Mă uit la distinsul meu coleg Popescu, Napoleon Popescu, autorul celebru al impresiilor despre serbările noastre. Îi aduc la cunoștință invinuirea și-i cer părerea competentă. Dar el zîmbește, obosit și resemnat, și tace ca un... pește.

Invinuirea d-tale, dragă cititoare, e nedreaptă — pentru că e prea firească. Sexul frumos n'are nevoie să știe ortografie. Privirile duioase, tremuratul ușor de gene, mișcărilor vrăjitoare, sînt mai presus de orice legi ortografice, gramaticale și sintactice. Și unde am ajunge dacă ni-am pierde timpul cu zbiciuirea greșelilor scuzabile, cînd avem de sbiciuit atîtea greșeli ne scuzabile, fiindcă au fost săvîrșite de profesioniști?

Nu în prietenia redactorilor se încred femeile, ci în scurtîmea timpului.

Deschizînd carnetul, găsesc o caravană întreagă de greșeli într'un singur număr al unui ziar romînesc. Ascultî, dragă cititoare?

«Ministrul de război în ultima ordinațiune atrage atențiunea forurilor competente, (bagă de seamă la virgulă!) asupra felului cum trebuiesc purtate mustățile: interzice tunderea mustăților supt... pedepsă.»

Dar tunderea mustăților supt... nas e oare îngăduită? Și-apoi o singură virgulă solitară la loc nepotrivit!... Cum se va plictisi sărmana în societatea celor două puncte nechiemate.

Ascultî, dragă cititoare? E vorba de o ședință furtunoasă a Camerei deputaților.

«Cu greu i-a reușit vulpei șirete, ministrului Wekerle, să ia cuvîntul și — ca de obicei, — arătîndu-le (deputaților opoziționali) pînza roșie: supremația maghiară periclitată... i-a succedat să-i mai liniștească.»

Arătîndu-le pînza(!) roșie, i-a liniștit. N'am încercat niciodată să liniștesc mulțimile zgomotoase cu ajutorul unei pînze roșii. Recomand poliției să facă încercarea aceasta cu prilejul vre-unei demonstrații. (Nu țin la brevet). Dar am fost odată în circ, la lupte cu tauri, și știu că pînza roșie întărita taurii, îi făcea să devină furioși. Mai știu, din copilărie, că bi-volițele se infurie la vederea culorii roșii și că toate popoarele, cu o civilizație primitivă, preferă această culoare, fiindcă le procură senzații, îi agită... Dar, poate, pînza roșie a supremației maghiare periclitată va avea darul să liniștească spiritele agitate...

Ce zici, dragă cititoare, la frazele «Președintele anunță purcedarea(!) la alegerea de...» — «Ministrul ia cuvîntul ca să răspundă în mod de rectificare(!)»...

«Partidul se simte neîndreptățit și scurtat în numărul candidaturii membrilor în comisii...» — «Însă ministrul n'a fost ascultat și vorbele îi rămase în gusită, apăsîndu-i sărmana inimioară(!)»... — «Se exprimă condolențe din incidentul morții...»

Intre incident și prilej e tot atît de mare deosebire, cași, spre pildă, între... iarbă și fin. Ei, dar cîți nu cunosc lucrul acesta! Nici chiar toți colaboratorii ziarului nostru!

Intr'o schiță, publicată într'unul dintre numerele mai recente, se spune:

«Treceam pe marginea apei și nu vorbiam nimic. Finul înalt, necosit, ne ajungea pînă la briu...»

Finul... necosit! «Cum era mortul?... Mortul era... viu!»

Ziarele de azi mi-au adus, însă, și o satisfacție: Prințul Gheorghe al Serbiei s'a hotărît să se astîmpere și să fie băiat cuminte. Un ziar romînesc ne anunță anume. «Ultimul conflict al prințului Gheorghe Vă felicit, Alteță, — mi-am zis — vă felicit că dragostea de țară V'a îndemnat să nu mai provocați alte conflicte. Acesta a fost cel din urmă...»

O îndoială grozavă, o neliniște nervoasă mă cuprinde deodată. Poate bucurie mea și a Serbiei e prematură... Poate ziarul romînesc voia să zică «Conflictul recent al prințului Gheorghe»...

Vezi, dragă cititoare, avem noi ce zbiciui și la profesioniști, încît nu ne rămîne timp și pentru încercările poetice ale femeii romîne, — chiar dacă nu s'ar încrede în prietenia redactorilor... Dar redactorii, ei se pot, oare, încrede în prietenia femeilor?

Mă uit la distinsul meu coleg Popescu, Napoleon Popescu. El dă din umeri și, mototolind o scrisoare roza, mi-o aruncă pe masă. O citesc «Te aștept, dragul meu pușor, să vii neapărat...»

Te-ai dus, Popescule? A venit?

Sărmanul meu Popescu! A răsărit și pentru el ziua bătăliei dela Waterloo... Waterloo, Waterloo, cît de lugubru sună acest nume... Mîngăie-te, Napoleon Popescu, și Napoleon Buonaparte l-a așteptat la Waterloo, pe mareșalul său Grouchy... și n'a venit. Și a pierdut bătălia.

Mefisto.

Homines regii.

Ședința camerii.

Arad, 19 Decembrie.

Contele Khuen-Héderváry și Ladislau Lukács, cei doi autorizați ai împăratului, a căror și cea mai mică mișcare se urmărește azi cu respirația oprită în lumea politică, au sosit încă Sâmbătă seara la Budapesta și deja Duminică dimineata și-au început activitatea. Vor trebui să mai treacă încă vre-o două-trei zile pînă să se cunoască rezultatul explorărilor ce-au întreprins la porunca împăratului. Restimpul acesta de chinuitoare nesiguranță e foarte propriu de a încălca iarăși atmosfera politice cu cele mai variate și fantastice combinațiuni, cari însă se vor risipi îndată după publicarea celui dintâi rezultat pozitiv.

Știrea, conform căreia contele Khuen-Héderváry ar fi trebuit să păstreze deocamdată o atitudine expectativă, pînă după eventualul nesucces al lui Lukács, nu s'a adevărit. Dintre cei doi »homines regii« fiecare își are misiunea sa bine precizată, și anume: Contele Khuen va urma tratative cu miniștrii actuali și cu partidele lor, iar Lukács cu Justh și partizanii acestuia.

În cameră spiritele au fost azi stăpînite de o depresiune generală și se pare că proiectul de indemnitate nu va mai întîmpina atâtea anevoințe, după ce atențiunea politicianilor de toată speța e ațîntită asupra tratativelor ce se urmează pe după culise.

Vizitele contelui Khuen-Héderváry.

Budapesta, 20 Decembrie. (Dela corespondența noastră). Contele Khuen-Héderváry a vizitat ieri în cursul zilei pe ministrul-președinte Wekerle, la palatul ministerial. Azi contele și-a continuat vizitele. La ceasurile patru după amiază el

a vizitat pe ministrul de comerț, Francisc Kossuth. Țința și amănuntele acestor constatări se tănuiesc cu cea mai mare grijă.

Acțiunea lui Lukács.

Budapesta, 20 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ladislau Lukács, abia sosit în capitală, și-a și început acțiunea de sondare a situației. El a convenit întâi cu deputatul independist Eduard Barta, despre care se spune că va mijloci tratativele cu Justh. Ieri după amiază s'a întâlnit cu contele Ștefan Tisza, la »Nemzeti Társaskör« (Clubul național). Se spune că ar fi fost refuzat de Tisza, din cauza programului său prea liberal, care ar conține și votul universal. Contele Tisza, oligarh incarnat cum e, e din fire un aderent fervent al reformei pluraliste. În cursul zilei de azi Lukács s'a întâlnit cu oamenii de frunte ai partidului independist: Justh și contele Batthyány. Asupra constăturilor ce-au avut loc se păstrează cel mai mare secret.

Programul lui Lukács.

Budapesta, 20 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Despre programul așa-numit »strict constituțional« al lui Lukács, circulă felurite versiuni, — toate convin însă în privința celor două puncte cardinale: *votarea necesităților inexorabile ale monarhiei și reforma electorală pe baza votului universal.*

Asupra modului cum se contemplă soluția chestiunii băncii, circulă următoarele două versiuni:

a) Banca să se organizeze pe baza principiului de paritate, conform proiectului prezentat la timpul său de Wekerle. Să se institue un consiliu ungar al băncii. Să se pună în circulație bancnote ungare, iar fondul metalic ungar să se separe de cel austriac.

b) Cu aprobarea coroanei să se facă o declarație, conform căreia toți factorii legislațorii ai constituției ungare recunosc *deocamdată* dreptul Ungariei cu privire la banca națională autonomă.

Agrarienii contra ministrului de externe.

Budapesta, 20 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Liga ungurească »Emke« și-a ținut ieri în capitală adunarea generală. În adunare conții Károlyi și Bethlen au atacat cu multă vehemență pe ministrul de externe, contele Aehrenthal, *pentru stăruințele ce depune în chestia convenției comerciale cu România.* Amândoi s'au întrecut în erupții pătimașe la adresa ministrului și au detestat politica lui externă, prin care se păgubesc interesele boierimii ungurești. Convenția cu România — au zis nobilii conți — o să contrabandeze »paragraful 14« în constituția Ungariei. *Adunarea însuflețită de verboritatea fără cumpăt a conților, a proclamat o luptă pe toată linia contra importului de vite din Balcani.*

Camera.

Ședința de azi.

Budapesta, 20 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Față de ședința de azi atât deputații cât și publicul au manifestat un interes minim. Vicepreședintele Náray a deschis ședința la orele 10 și un sfert și îndată la început a parentat pe Iuliu Gullner, prefectul comitatului Pest și deoarece atât miniștrii cât și foarte mulți deputați trebuiau să la parte la funerariile cari au avut loc înainte de amiază, el a ridicat ședința pe o jumătate de oră.

Redeschizându-se ședința se purcede la alegerea celor doi notari. Sânt aleși Iosif Szász cu 140

și Andrei Dudits cu 120 de voturi din 151. Se fac apoi alegerile pentru complectarea membrilor diferitelor comisii. Alegerile au durat foarte mult, așa că rezultatul lor a rămas să se publice în ședința de mâine.

Mâine se va continua apoi discuțiunea asupra proiectului de indemnitate.

Pe culoare a fost azi de asemenea puțină viață. Acțiunea contelui Khuen Héderváry și a lui Lukács a absorbit tot interesul deputaților și machinațiunile politice s'au refugiat iarăși prin cluburi.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Procesul contra lui Friedjung.

Viena, 20 Decembrie. Deschizându se ședința, președintele anunță hotărîrea tribunalului care respinge cererea acuzatorilor ca ministrul-ungar la Belgrad, Forgách, să fie rugat a se prezenta la ministerul de externe sârbesc pentru a se convinge despre adevărul declarațiilor lui Spalaicovici. A admis însă cererea să se cerceteze când s'a contractat împrumutul de stat al Serbiei.

Dr. Friedjung recunoaște că împrumutul s'a cerut în 1906, dar susține că banii numai în 1907 s'au pus la dispoziția guvernului sârbesc.

Martorul Rista Damianovici din Sarajevo declară că șeful de secție Spalaicovici, venind la Sarajevo, n'a făcut politică.

Fostul ban Pejacevici, următorul martor, declară că a dat către comiții supremi din Croația o circulară în care îi îndrumă să supravegheze membrii coaliției sârbo-croate, fiindcă i-s'a făcut denunțul că aceștia ar conspira împotriva monarhiei. Din cercetările sale s'a convins, însă, că denunțul nu e decât o invenție. În consecință, și-a revocat circulara.

Urmează raportul experților asupra documentului prezentat de Friedjung, care pretinde că acest document e copia unui raport înaintat de către Spalaicovici ministrului Milovanovici. Experții, Reschetar și Kraus, declară că raportul e plin de mari greșeli gramaticale și ortografice, așa încât autorul nu poate fi Spalaicovici. Friedjung observă că raportul a fost copiat de domnișoara Dr. Filipovici, apoi a fost dat la tipar. Experții au la îndemână numai corectura. Greșelile observate de experți pot să fie greșeli de tipar. Kraus admite posibilitatea aceasta, Reschetar, însă, nu.

Harpner (adv. acuzatorilor): Mai simplu ar fi dacă d. Friedjung ne-ar prezenta originalul.

Friedjung: Nu-l mai am! (Râsete la croați).

Vas de război în Dardanele.

Petersburg, 20 Decembrie. Aici se zvonește că Rusia ar fi început tratative cu guvernul Turciei cerând dela el să permită trecerea prin Dardanele a unui vas de război al Rusiei. Vasul acesta aduce din Cannes la Odessa cadavrul marelui Mihail Nicolaevici. (Precum se știe, strâmtoarea Dardanelor e închisă pentru orice vase de război).

Nu se știe încă ce răspuns va da guvernul Turciei.

Blieriot grav bolnav.

Viena, 20 Decembrie. Aviatorul Blieriot, care Duminică trecută a încercat cu aeroplanul său o ascensiune în Constantinopol, dar a căzut și a suferit răni, a sosit azi la Viena și a fost internat într-un sanatoriu.

Blieriot e grav bolnav.

Demonstrații în Paris.

Paris, 19 Decembrie. Azi au avut loc demonstrații zgomotoase înaintea unui mare magazin. Câteva mii de oameni s'au adunat în fața magazinului cerând respectarea repaosului duminical și închiderea magazinului.

Au avut loc mai multe ciocniri cu poliția. 30 de demonstrați au fost arestați.

Regina României în Bulgaria.

București, 20 Decembrie. Regina Elisaveta va vizita în curând incognito pe regina Bulgariei Eleonora, la care va rămâne câteva zile. Suverana română vrea să se intereseze de operele de binefacere ale suratei ei vecine, care după cum se știe este o femeie foarte fi antroapă.

În jurul înmormântării lui Leopold.

Viena, 20 Dec. Suveranul nostru va fi reprezentat la înmormântarea regelui belgian prin arhiducele Leopold Salvator care va pleca mâine la Bruxelles.

Viena, 20 Decembrie. Contele Lonyay a fost chemat la înmormântare fiind ginerele mortului. El este privit ca membru al familiei și este găzduit de cumnată-sa contesa de Flandra. Stephaniei i-se fac onoruri princiare. Poporul îi face manifestații de simpatie.

În general la curtea belgiană se duce o viață familială foarte intimă.

Noul rege belgian și socialiștii.

Bruxelles, 20 Decembrie. Partidul socialist având în considerație simpatia generală pentru regele Albert, a renunțat la planul său de a face propagandă pentru republică.

Deputații socialiști se vor abține numai dela ședință, în care regele va depune jurământul.

Cu toate aceste ziarul socialist »Le Reuple« scrie un articol intitulat: »Trăiască republica socială!«

Averea regelui Leopold II.

O telegramă a corespondentului nostru din Paris, ne anunță, că ziarul »L'Eclair«, a publicat în numărul său recent câteva date asupra aversei rămase în urma regelui Leopold II. Numitul ziar socotește averea aceasta la 146 milioane de franci, pe când în testamentul său regele spunea, că dispune numai de 46 de milioane.

Mica diferență de o sută de milioane o trecuse supt tăcere.

Sperăm, că nu o s'o ducă cu el în rai.

Contesa Ștefania cere prin tribunal partea ei.

Bruxelles, 20 Decembrie. Contesa Lonyay a început ieri acțiunea judiciară pentru a-și garanta partea ce i-se cuvine din moștenirea părintească. Advocatul Jahnson a însărcinat pe colegul său francez Dupont să sigileze castelul Bailincourt,

unde a locuit regele. Probabil, că au rămas acolo documente de valoare. Tribunalul francez a admis acest lucru, astfel că în decursul zilei de ieri s'a efectuat sigilierea în prezența autorităților.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 20 Decembrie n. 1909.

Conferințele Asociațiunii din Arad.

Șirul conferințelor organizate de Asociațiunea din Arad, s'a inaugurat ieri, în sala festivă a seminarului diecezan, prin conferința d-lui profesor, *Nicolae Mihulin*, despre polurile globului pământesc. D-sa ne-a purtat fantezia întâi prin timpurile cele mai îndepărtate, arătându-ne orbitele dela începutul cunoștințelor geografice și de-a trecut, rând pe rând, prin toate fazele lor de dezvoltare până în zilele noastre, când suprafața minunată a planetei noastre nu ne mai ascunde decât două puncte, acoperite de noaptea și mister: Polul Nord și Polul Sud.

Conferențiarul a stăruit, spre viața plăcere a numerosului public de dame și domni, în deosebi asupra expedițiilor de explorare moderne, zugrăvind primejdii și anevoiurile enorme ce trebuie să înfrunte exploratorii prin pustul câmpilor de gheață, în regiunile arctice. D-sa s'a oprit apoi asupra faimoasei rivalități dintre Kook și Peary, arătându-ne insuficiența dovezilor lor de a fi atins Polul Nord. Rezultatul experiențelor fizice ce-au făcut ei, e contestabil, deoarece n'au întrebunțat theodolitul și n'au putut cu nici un alt aparat să constate înălțimea stelelor de-asupra polului, — singura dovadă neîndoișoasă ce puteau să dea.

Conferențiarul ne-a arătat apoi rezultatele obținute de cel mai nou explorator al polului Sud, omul englez Shackleton. A doua expediție ce a întreprins acest curajos explorator nu e terminată încă, el a ajuns însă, deja în întâia sa expediție, regiunea magnetică a polului. Aici d-l Mihulin ne-a vorbit despre deosebirile climatice și geografice dintre cele două poluri.

De încheiere d-sa ne-a descris populația regiunilor polare, povestindu-ne mai multe obiceiuri interesante din viața eschimoșilor și întrebându-ne în povestirea d-sale note hazlii, desprinse de primăritivitatea acestor obiceiuri. Asupra originii eschimoșilor d-sa ne-a arătat felurile ipoteze susținute de geografii moderni, cari au constatat că eschimoșii sânt de rasă mangolică și că nu se știe cu certitudine timpul imigrațiunii lor din părțile extreme ale Asiei și Americii spre regiunile unde se găsesc astăzi.

Pentru instructivă d-sale conferința d. *Mihulin* a fost călduros felicitat din partea publicului.

Cea mai apropiată conferință va avea loc Duminică viitoare, în 26 Decembrie n., când ne va citi d. *Sever Bocu* despre părintele criticii românești, d. *Titu Maiorescu*.

— **Un fenomen rar.** Din Roma ne anunță: Locuitorii Romei au avut Vineri după amiază la ochii două prilejul de a se minuna de un fenomen ceresc din cele mai rare. În plina lumină a zilei, pe cer, s'a ivit o stea de o minunată strălucire. Oamenii credeau că e vr'o cometă, astrologii însă, examinând-o cu telescoapele au constatat că e planeta Venus, luceafărul, care pentru cea din urmă oară s'a arătat în miezul zilei la 20 Septembrie 1870, tocmai pe când oștirile italiene se întorceau învingătoare la Roma.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anul nou — pentru școala de fete din Arad.** De ani de-arândul s'a introdus și la noi românii obiceiul răscumpărării felicitărilor de anul nou — în beneficiul unei instituții culturale românești. La inițiativa *Reuniunii femeilor române din Arad* și a harnicelor ei conducătoare s'a pornit o mică mișcare de-a se aduna un capital pentru înființarea unei școli române de fete în Arad.

Atragem atențiunea tuturor asupra acestui scop urmărit de Reuniunea femeilor române din Arad și-i rugăm să răscum-

pere felicitările de anul nou în beneficiul școlii ce e a se clădi.

— **Alegerea de membri în reprezentanța orașului Lugoj.** Joi a avut loc, în Lugoj, alegerea de reprezentanți orașenești pe 6 și 3 ani (suplitori). În cercurile I—III, românii fiind în minoritate disparență, nu s'au putut susține candidaturi. În cercurile IV—VII a reușit lista românilor. S'au ales pe 6 ani 30 reprezentanți (între cari 18 români), pe 3 ani 4 reprezentanți (între cari 2 români) și 17 suplitori pe 3 ani (între cari 10 Români).

— **Libertatea de presă în Ungaria.** Curtea de casație din Budapesta a confirmat sentința Curții cu jurați din Timișoara, care îl condamnase pe Dr. Orendi la 2 luni închisoare de stat și 400 coroane amendă pentru un articol «agitatoric» publicat în «Deutsch-ungarischer Volksfreund» din Timișoara.

— **D. dr. Thoma Ionescu în America.** Celebrul profesor român doctorul Th. Ionescu din București, care a făcut reușite experiențe cu noua d-sale metodă de anestezie, atât în Londra cât și în Paris, face o călătorie în Statele-Unite ale Americii pentru a face experiențe și înaintea medicilor din America. D. Dr. Th. Ionescu e pretutindeni primit cu ospitalitate entuziastă și sărbătorit din partea presei americane.

În New-York, d. Ionescu a făcut mai multe operații reușite, cari au convins lumea științifică și din America despre importanța mare a metodei sale de anestezie.

— **Alegere de preot.** Duminică, în 6/19 Decembrie s'a ținut alegerea de preot în Semlac, supt conducerea asesorului consistorial Traian Vășianu. Ales a fost candidatul Patrichie Tiucra.

— **Daruri pentru biserică.** Din Șicula ni se scrie: Credincioșii Petru Morariu și soția, Mitru Lasc și soția și mama lui, Ioan Păscoi și Hăicuși, Văduva Avram Pușcașiu și surorile și Petru Bodea și soția, au dăruit bisericii gr. ort. române din Șicula două rânduri de odăjdii în preț de 80 de coroane.

Au mai dăruit bisericii: Ioan Cârșta, faur, un prapor în preț de 20 coroane, iar Avram Căprar (lancu) un patrafir în preț de 7 coroane. — Fapta se laudă de sine.

Intâmpinare. Primim următoarele: Onorată Redacție, în numărul 255 al prețuitului ziar «Tribuna» a apărut supt titlul: «Din comitatul Făgărașului» o corespondență în care între altele se afirmă că: «fișpanul se folosește de revizori, pe cari i-a trimis în toate părțile comitatului să controleze care notar îi poate cădea în cursă, și se îngrijește ca să-i aibă la mână ca să-i poată folosi de unelte pentru ajungerea scopurilor sale și ale inspectorului».

Această afirmare tendențioasă nu corespunde adevărului, deoarece revizorii nu au fost trimiși prin comune de d. comite suprem, ba dînsul nici cunoștință nu a avut despre esmiterea lor.

Revizorii eu i-am trimis prin comune conform datoriței impuse mie prin lege, ca să controleze exactitatea ducerii contabilității prin organele comunale cu privire la darea de drum și a diferitelor aruncuri.

Aceasta trebuie să o știe oricine, care are cit de puțină idee despre administrația comitatensă.

Îndeplinirea datoriței oficiale nu însemnează terorizare.

Suspiciunea este prin urmare lipsită de orice bază și e de rea credință.

Vă rog, deci, Onorată Redacție, să binevoiți în interesul adevărului a da loc în coloanele prețuitului d-voastră ziar acestor deslușiri. Făgăraș în 28 Decembrie 1909. Cu deosebită stimă: *Alexandru Belle*, vice-comite.

— **Familia baronesei Vaughan.** Familia baronesei Vaughan, soția decedatului rege belgian, dupăcum au putut afla cititorii noștri din informațiile anterioare este de condiții foarte modeste. Capul familiei a fost portar la legațiunea belgiană din

București. Acum ne telegrafiază corespondentul nostru din Paris, că un redactor al ziarului «Matin» a avut o convorbire cu sora baronesei Vaughan, care este vânzătoare de verdețuri pe o viață din Paris și o cheamă Lalotte. Aceasta a spus, că tatăl ei a avut treisprezece copii, dintre cari baroneasa a fost cea din urmă. Părinții ei fiind săraci, pe baroneasa au crescut-o surorile ei mai mari.

Când aceasta a ajuns vârsta de 15 ani a plecat de-acasă și de-atunci n'a mai știut de ea până când nu a eșit vestea de legăturile ei cu regele Leopold.

Surorile n'au văzut-o de nouă ani de zile. Cu toate că ele au crescut-o și sânt să ace, baroneasa nu le-a ajutat de loc.

— **Furtul de bancă din Fiume.** Vineri și Sâmbătă a avut loc, înaintea curții cu jurați din Fiume, procesul pornit împotriva lui Sviszky, Kisinevski și Kriviczky, cari în luna lui August a. c. au intrat, ziua mare, într-una din cele mai mari bănci din Fiume și, amenințând pe funcționari cu revolvere, au furat mai multe zeci de mii de coroane. Pe directorul băncii, care încercase să se apere, unul dintre furi — Orlov, care n'a putut fi prins — l-a omorât cu un glonte. Acuzății, cu excepția lui Kriviczky, care mereu declara că e nevinovat, au mărturisit crima, punând vina cea mai mare pe Orlov. Pe baza vrednicului rostit de juri, tribunalul l-a condamnat pe Sviszky la 15 ani pușcărie, pe Kisinevski la pușcărie pe viață. Kriviczky a fost achitat.

— **Omor sexual.** Din Viena ni-se telegrafiază: Muncitorul Panze a observat azi lipsa fiicei sale Iohanna, de 5 ani. Făcând cercetări, a aflat că fetița a fost ademenită de curățitorul de canaluri Hebingner, om de 36 de ani, să meargă cu el. Panze, voind să între la Hebingner, a fost intiminat de acesta plin de sânge. Intrând în casă, Panze și-a găsit fetița spintecată și moartă. Hebingner a mărturisit că a săvârșit un omor sexual.

— **Moartea unui conte.** Din Graz se telegrafiază că contele Emeric Festetich a murit azi subit.

— **Un fecior de preot — aventurier.** Ni-se scrie din Cluj: Andrei Olympus feciorul preotului din Dupusdor a fost prins de poliția locală și pus în arestul preventiv. Motivul acestei arestări este că nenorocitul Olympus a comis de multă vreme o mulțime de fapte urâte, pedepsite de codul penal.

Andrei Olimp trăia pe urma aventurilor sale, și ajunsese în timpul din urmă spaima ținuturilor din jurul Clujului, Turda și în Alba inferioară.

Mai multe fete de preoți au fost seduse să plece cu el și după ce le înșela le da iarăș drumul. A comis și o mulțime de furturi și spargerii, care i oferiau mijloacele de a-și pune la îndeplinire planurile lui ticăloase.

În timpul din urmă a sosit la Cluj. Aci s'a îmbrăcat în haine de locotenent de artilerie, pentru ca planurile lui de pungășie să le poată aduce mai ușor la îndeplinire. În uniformă aceasta s'a prezentat la părintele Moldovan din Cluj, cu gândul mîrșav, de a-l seduce nevasta.

Preotului li s'a prezentat supt numele de Dr. Francisc Moldovan, avocat și locotenent în rezervă voind să cumpere câțiva hectolitri de vin. S'au și tocmît cu preotul și a spus, că o să vie peste câteva zile să ridice vinul.

Intr'aceea părintele Moldovan a plecat la o înmormântare. Rămas singur cu preoteasa, aventurierul i-a făcut propunerea să fugă cu el în America. Preoteasa scandalizată l-a respins categoric, iar când s'a întors soțul ei acasă i-a povestit cele întâmplate.

La câteva zile Olympus s'a prezentat iar la preotul Moldovan să ridice vinul. Acesta însă se îngrijise mai înainte și când a sosit pungășul a înștiințat poliția, care a pus mîna pe falșul locotenent.

Acum zace în țivil la răcoare, și desigur, că a renunțat la planurile lui noul de a trăi din al altuia. Cel puțin pentru o vreme mai îndelungată va fi silit să renunțe.

— **Un omor politic în Salonic.** Într'un loc viran din apropierea Salonului s'a găsit împachetat într'un sac cadavrul unui șef de bandă din Monastir Iovanovici.

Iovanovici făcea parte din trupa lui Sandanski, faimosul șef al bandelor grecești din Macedonia. Omorul lui l-au executat niște indivizi, pe care el îi credea aderenții lui.

Imprejurările în care a fost ucis nu se cunosc. Se știe numai atâtă că el a fost invitat de aderenții lui la locuința unuia din ei și de acolo n'a mai eșit.

— **Maiestatea sa — tovarăș.** Regele Leopold II nu prea ținea la augustul său titlu de Maiestate după cum se va vedea și din următorul fapt foarte caracteristic.

Leopold era un pasionat automobilist. El avea un chauffeur, cu numele Marcel, care era un socialist încarnat. Când se adresa regelui, chauffeurul nu-l intitula Sire sau Majestate, așa cum se zice unui rege, ci conform uzului socialist îi zicea *tovarășe*, sau în franțuzește *citoyen*. De asemenea regele în convorbirile sale cu încăpăținată sa slugă îi zicea tot *tovarășe*.

Apoi să mai fi-i anarchist, când dal peste un așa stăpân.

— **Jandarmi otrăviți.** În localitatea Schelani dela granița sârbească-bosniacă era așezat un post de jandarmi, compus din opt oameni. Aceștia trăiau în comunitate în casarmă lor și aveau ca îngrijitoare o femeie, care le servia și de bucătăreasă. Într-o bună zi din săptămâna trecută au fost aflați morți șase dintre jandarmii cu bucătăreasă cu tot. Cercetându-se cazul, s'a aflat, că ei au fost otrăviți.

Celalți doi care au scăpat de moarte își făceau tura de inspecție.

S'a deschis îndată o anchetă, pentru a să da de urma criminalilor. Până acum însă nu s'a aflat nimic.

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri lichieri Alasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Caracao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriu, Rachi de drojii și Rom. 10 doze în modul de pregătire expediază franco. Bürger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

Economie.

Semne bune. Zilele aceste, d. Ioan Măgean, un tânăr harnic și cu experiențe în afacerile comerciale, a inaugurat o prăvălie de coloniale și manufactură în comuna Calvaser, lângă Șeica-Mare. Inregistrăm știrea aceasta exprimându-ne bucuria, că tot mai mult crește numărul românilor cari își aleg cariera lucrativă a comerțului — în ținuturi locuite de români.

Piața grânelor din Arad.

20 Decembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 800 mm.	13.80—13.90
orz 100 mm.	6.80—6.90
ovăș 100 mm.	7.10—7.20
secară 100 mm.	9.10—9.20
păpușoi 400 mm.	5.70—5.80

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 20 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitate I. — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 55—19 » 65 »
Orz de nutreț, calitate I. 14	» 75—14 » 95 »
Ovăș de calitate I. — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăș de calitate a II. — — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

La **Librăria »Tribunei«** se află de vânzare:

Au apărut:

Din compozițiile lui Dr. Iustin Cl. Iuga, au apărut în ediția a II-a următoarele:

Vioarele de iarnă, polcă mazurcă pentru pian prețul . . . . . C. —.40
Marșul studenților, pentru pian prețul . . . . . » —.40
Resignare, romanță pentru voce și pian . . . . . » —.50
Thalia română, marș pentru pian. . . . . » —.40

Căntece și plângeri, un caiet de compoziții, cuprinzând 6 plese pentru voce și pian prețul . . . . . » 3—

Se pot procura dela »Librăria arhidiecezană« din Sibiu (Nagyszeben), »Librăria M. Onisor« din Năsăud (Naszód) »Librăria A. Todoran« din Gherla, (Szamosujvár), și dela »Librăria Tribunei«, Arad. Cele 4 dintâu se pot însă comanda numai dela autor din Gherla (Szamosujvár). La comandă e de a se alătura 10 fileri pentru porto postal (recom. 45 fil).

Ciaslov, (Orologion) cu litere latine, leg. în piele . . . . . » 4—
Octoich, mic cu lit. latine leg. simplu . . . . . » 1.60
» » » » » » fin . . . . . » 2—
» » » » » » în piele . . . . . » 3.20

Sentinela cântărilor bisericești-române, puse pe note, de Terentius Bugariu . . . . . » 20—

Arma noastră să ne fie, cor. bărb. de Const. Savu . . . . . » 3.20
Gândul meu la tine sboară, cor bărb. de Const. Savu . . . . . » 3.20

Mizeria, cor bărb. de Const. Savu . . . . . » 3.20
Dorul mamei, cor bărb. de C. Savu . . . . . » 3.20

Pe mal, cor bărbătesc de Const. Savu . . . . . » 3.20
Cântec de toamnă, cor bărb. de C. Savu . . . . . » 3.20

La Olt, cor bărb. de Const. Savu . . . . . » 3.20
Ferentarul (Roșiorul), cor bărb. de C. Savu . . . . . » 3.20

Mi dor, cor bărb. de Const. Savu . . . . . » 3.20
Heruvic la lit. înainte sfintită, cor. barb. de Const. Savu . . . . . » 3.20

Rădicaț-am (Priceasnă) cor. bărb. de C. Savu . . . . . » 3.20
Funebrale cor bărb. de Const. Savu . . . . . » 3.20

Cărți școlare aprobate.

Tipărituri advocatiale în limba maghiară:
Adás vételi szerződés 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Haláleset felvétel 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Házassági életközösség helyreállítási kérvény 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Községi bizonyítvány 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Kielégítési végrehajtási kérvény 1 bucată 4 fil.; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Meghatalmazás 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Sommás kereset 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Leltár 1 buc. 8 fileri; 50 buc. 2 cor. 50 fil.

Călendar pe anul 1910.

»Călendarul Minervei«	» 1.25
»Călendarul Ligei«	» —.75
»Călendarul Neamului Românesc«	» —.80
»Călendarul dela Arad«	» —.50
»Călendarul dela Arad«	» —.30
»Călendarul Poporului român«	» —.40
»Călendarul național«	» —.36
»Călendarul Aurorii«	» —.40
»Amicul Poporului«	» —.70
»Călendarul Săteanului«	» —.30
»Posnașul«	» —.60
»Călendarul dela Cluj«	» —.20
»Călendarul Poporului«	» —.40
»Călendar Arhidiecezan« (Sibiu)	» —.80

Calendare de părete Block foarte frumos lucrate cu prețurile de 1, 1.50, 2, și 2.50 coroane.

Jocuri românești I. (piano solo) de Tib. Brediceanu . . . . . Cor. 4—
Jocuri românești II. (piano solo) de Tib. Brediceanu . . . . . » 4—
Jocuri românești III. (piano solo) de Tib. Brediceanu . . . . . » 4—
Doine și căntece I. (voce și piano) de Tib. Brediceanu . . . . . » 4—
Doine și căntece II. de Tib. Brediceanu . . . . . » 4—
Nu m'abandona, romanță p. voce și piano, aranj. de A. Bena . . . . . » 1.20
Liturgia S. Ioan Crisostom pentru cor mixt, de N. Ștefu . . . . . » 3—
4 Colinde din munții apuseni de Șt. Ștefu cor mixt, și cor. bărb. . . . . » 2—

Ilustrate din România cu 10 și 20 fileri bucata. Ilustrate cu palatul ziarului »Tribuna« 10 fil. bucata. Ilustrate cu bustul lui Șaguna 10 fil. buc.; Mausoleul lui Șaguna la Reșinar 10 fil. buc.;

Tot dela librăria noastră se mai pot procura recvizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a. scrieri complete, romane, nuvele, poezii traduse, ceri, călătorii etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—20—30 fileri, pentru porto poștal.

Redactor responsabil Iuliu Olargiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și conș.

Fiitoarele mame

află în »Emulsiunea Scott« un medicament pe cât de întăritor pe atât de recoritor.

Efectul grabnic și puternic e surprinzător și încântă pe fiecare. Înghițirea e plăcută, mistuirea ușoară.

O încercare te va convinge, că și în cazul Dtale ce efect binefăcător are.

In caz de lăptare,

Emulsiunea Scott

previne tuturor slăbiilor, asigură lapte abundanț, și face copilului față înfloritoare și rumenă.

Prețul unui flacon 2.50.

A apărut și se află de vânzare la librăria »Tribunei«

„Impresii de teatru din Ardeal“
de Zaharie Bîrsan.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți

Herzog Sándor

ARAD, str. Weitzer
János 15.

Telefon 376.

Orpingtoni,

exemplare albe admirabile de frumoase, prețul 1 buc. 6—15 coroane. La cumpărarea totală de 30 buc., prețul 1 bucată 7 coroane. Cumpărare ocazională. Mașina de clocit 60 coroane. Se află de vânzare la Ternyei, Arad, Demeter-u. 92.

Casă

de vânzare. Casa din Lipova (strada Crucii) a d-lui Emil Pașca, funcționar, este de vânzare în condițiuni foarte favorabile. Ea are două odăi la stradă, un dormitor, bucatărie, cămară, un coridor închis cu geamuri, toate bine întreținute.

Reflecții să se adreseze, d-lui **Greg. Marienescu**, funcționar la jud. reg. Lipova.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a face cunoscut on. public, că mi-am s'ramutat prăvălia în edificiul școlii de fete din strada Weitzer János.

Rugând și pe mai departe sprijinul on. public, sânt

cu stimă

Wolf János
pantofar.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboseală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei a sosit-o în Tribuna.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative) pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai stinca e veritabilă, dacă e provăsată cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu ramburs.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

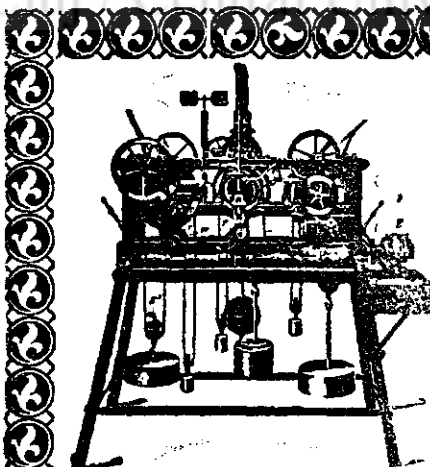
magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Ultoi de vii.

soiurile cele mai excelente pentru vin și desert de »Érmellék«. 1000 buc. bine dezvoltate, cu rădăcini dese 160 cor., soiuri de desert 1000 buc. 180 cor., »Csabagyöngye« 1000 buc. 400 cor. și 1000 bucăți alese, soiuri ce se întind, 300 cor., mlădițe »Delaware« albe și roșii, cu rădăcini 1000 buc. 100 cor., netede 1000 buc. 40 cor., »Riparia Portalis« cu rădăcini 1000 buc. 30 cor. 1000 buc. netede 16 cor. Pentru veritabilitatea soiurilor se garantează. Catalog de prețuri ilustrat se expediază gratis și franco. — Adresa:

Kágyi Szabó István,
proprietar de vii în
Bihardiószeg.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă indeosebi **CIASURI de TURN**

cele mai perfecte : pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și la preț lucrare solidă.

Afară de aceea atrage luarea aminte a onorațiilor preoți Pregătește clopote în toate mărimile. Se

refac și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă cheazășie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de plăți în rate. **BUDGET GRATIS.**

Duminecă după amiază mare expoziție în prăvălie.

Mănuși „Blériot“, pentru femei 25 cr.

Manșoni din păr fin 1.80.

Paltoane de iarnă pentru femei și fete.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, EDIFICIUL TEATRULUI.

Ori-care va privi vitrinele mele se va convinge despre prețurile mele extraordinar de ieftine.

MARELE TÂRG DE CRĂCIUN s'a început deja și bogatul meu magazin stă la dispoziția on. public.

Cumpărări ocazionale: Flanel, metrul 17 cr. Barchet m. 27 cr.

Boauri de păr: dela 1.10, 1.50, 2.—, 2.50, 3.50 în sus, prețuri neîntrecute

Ciorapi pentru copii mai ieftin
ca orlunde.

Căciuli de păr cu 2.25.

== FOND. IN AN. 1860. ==

TH. SCHMIDT — mai nălnte —
văd. Fried. Klein
fabrică de parasoale
Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse Nr. 7.

Mare asortiment de
parasoale,
ploiere,
și entoutcas
(pentru ori-ce ocaziune)
dela cele mai ieftine până la
cele mai fine.

Magazin bine asortat de materii
de mătăsă pentru umbrele și
ploiere, jumătate mătăsă și bum-
bac de calitate excelentă pentru
pregătirea și și îmbrăcarea lor.
Prețuri ieftine.
Serviciu culant.
Export în mic și mare.

Reparaturile se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Halmăi József, fost adjunt la notarul public
regesc din Borosineu, și
Strausz Gyula, fost oficiant de bancă. —

Cancelaria Inregistrată

Halmăi și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe
întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (con-
vertarea) de împrumuturi ipotecare, dela
procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schim-
barea și esarendarea de averi mai mari
pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) case-
lor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât
se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schim-
barea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonisarea ave-
rilor imobile (pământuri).

Telefon Nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmalstrausz.

Correspondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János u. Nr. 9,
în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmăi și Strausz.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plă-uta cunoștință on. public, că mi-am
deschis **nou atelier de fotografiat** în piața Mátyás Király 26
și e aranjat după recerînțele timpului modern, provăzut cu cele
mai noi mașinării, stă la dispoziția on. public. — În atelier se
pregătesc fotografii protalbin, lucii și mat, — chipuri de platin,
aquarel, pigment și argint-brom. — Recomand în deosebi spe-
cialele mele fo'ografii de copii, pentru cari la expoziția regni-
colară am fost distins cu medalia de aur. — De altcum pregă-
tesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în dumineci și sărbători.

Cu deoseb'tă stimă:

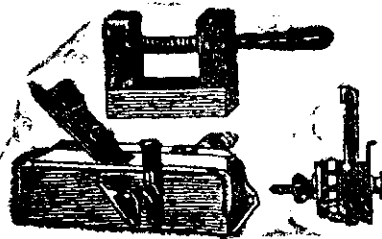
Csizhegyi Sándor, fotograf.

**În atențiunea fabri-
celor de lemnărie:**

Recomand

instrumente

din cel mai bun material nece-

sare pentru măsur,
sculptor de lemn
și dogar, cu prețuri
mod. după desemn.

Nagy Mihály

fabrică de instrumente

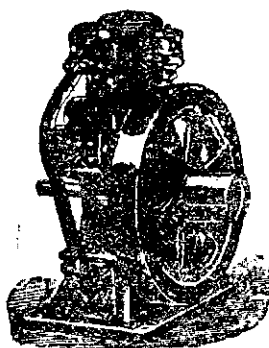
Szabadka

Theresia-tér.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ

© © Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. © ©

Recomandă motoare
mănate cu ulei brut,
benzin și cu gaz de
prima calitate, precum
și orice articole tehnice
uleiuri, instrumente
și mașini. Primește in-
stalație de mori pentru
măcinat. — Atelier de re-
— parat propriu —

Catalog de prețuri se tri-
mite gratuiț și francat.

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE

VARGA și NAGY

în **ORADEA-MARE—NAGYVARAD.**

Colorează și curețește tot felul de vestimente preoțești,
bărbătești, de dame, blouse de mătăsă, costume
de batist, draperii la ferestre, și mantale de
piele. Dantele și panglici de mătăsă după modele dorite.

În caz de doliu, ori-ce vestmânt în
mod excepțional se colorează negru.

Depozitul nostru e în Nagyvárad, Szt.-János u. 48.
Întreprinderea: Fekete sas palota, pasagé 26.

Schimbare de prăvălie.

Avem onoare a încunoștiința on. public din loc și jur, că
mi-am transpus prăvălia de șpiterii și con-
fitură în locul primit dela Karácsnyi Antal
numit „La câinele negru“

în colțul străzilor Rákóczy și Hunyady.

Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public,
cu distinsă stimă

Färber Lajos és Testvére.

Dózsa János

măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöld-fa Passage 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articulelor aparținând acestei branșe precum: gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff), în executare modernă și după cel mai elegant gust.

Blane și tocuri de picioare, etc.

Mai departe primește spre efectuare orice lucruri uoi, cari aparțin acestei branșe, precum și tot felul de reparaturi, pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

MEGYERI JMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din branșa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

BERBERSZKI MIKLOS

pantofar

Nagybecskerek, Józseffőherceg ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot felul de ghețe și pantofi pregătiți din piele neagră și colorată, precum și din catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Neguțătorii se bucură de favoruri deosebite.

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

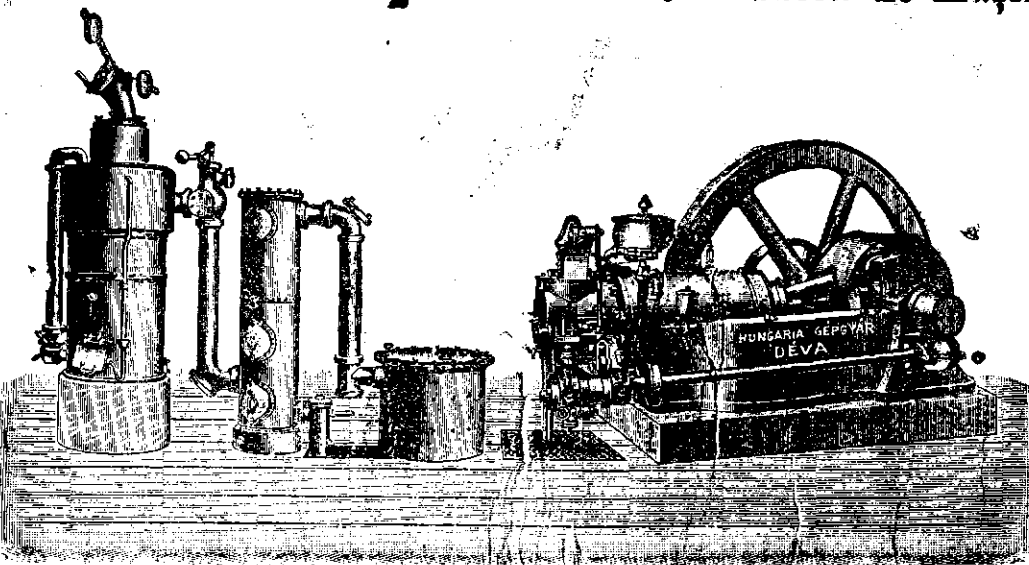
se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba. în Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Dévargyula

Pregătește și ține în depozit:

Tot-felul de mașini economice
Garnituri de motoare cu benzină și ulei pentru tractat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile
mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 5000.
Planuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor cu lumină electrică. Planuirea și construirea de mod pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.
Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități: instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de gheață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelurilor.
Stațiuni de automobile.